

SUD UPOZNAT SA TRAJNIM TRAUMAMA SREBRENIČKIH ŽRTAVA

Author: [Velma Šarić](#)

Više od decenije nakon masakra, žrtve još uvek pokušavaju da se izbore sa onim što su preživele. Na suđenju bosanskom Srbinu koji je pred bosanskim sudom optužen za genocid, dve svedokinje optužbe govorele su o tome kako su oni koji su preživeli srebrenički masakr i 13 godina kasnije još uvek traumatizovani i depresivni.

Na suđenju Miodragu Trbiću, socijalna radnica i psihoterapeutkinja iz tuzlanske nevladine organizacije Viva Žene, Teufika Ibrahimfendić, govorila je ove sedmice o psihološkoj šteti koju trpe preživeli.

„Čitave su porodice, a pogotovo žene i deca, duboko traumatizovane. Pate od depresije i često nemaju dovoljno snage da vode normalan život“, rekla je Ibrahimfendićeva.

U julu 1995., 8,000 bošnjačkih muškaraca i dečaka su ubijeni nakon što su Srebrenicu zauzele srpske snage. Trbić je u to vreme bio pomoćnik komandanta za bezbednost Zvorničke brigade Vojske Republike Srpske (VRS). Njegova je brigada nakon pada te enklave navodno direktno sudelovala u masovnim egzekucijama zarobljenih Bošnjaka.

U optužnici se navodi da su u periodu od 1. avgusta do 1. novembra 1995. Trbić i ostali „omogućavali, olakšavali i nadzirali“ ponovni ukop tela ekshumiranih iz primarnih masovnih grobnica sa područja Zvornika i Bratunca, kao i njihov prenos do lokacija na kojima su se nalazile sekundarne grobnice.

Okrivljeni se tereti i za učešće u prisilnom raseljavanju bošnjačkog stanovništva iz srebreničke enklave.

Iako je Trbić za genocid prvobitno bio optužen pred Haškim tribunalom, njegov je slučaj prepušten na procesuiranje bosanskom Državnom sudu. Proces protiv njega započeo je 8. novembra 2007., a još uvek je u toku dokazni postupak optužbe.

Tužiocima pokušavaju da dokažu da zločini za koje se Trbić tereti trajno utiču na one koji su preživeli masakr.

Ibrahimfendićeva je pred sudom rekla kako je u julu 1995. radila sa 50 porodica koje su pobile iz srebreničke enklave – uglavnom ženama i decom. Izjavila je da su oni prolazili kroz „stravičan šok i stanje potpunog haosa“.

„Osećali su se potpuno izgubljeno, nemoćni da zaštite ostale članove svojih porodica. Na odlasku iz Srebrenice, neke su majke bile prisiljene da svojoj starijoj deci kažu da ostave mlađu ukoliko ne budu mogli da ih nose“, rekla je svedokinja sudijama.

„Čuli su krike, plakanje . . . neke od njih nisu imale izbora osim da svoju decu ukrcaju u kamione i autobuse, dok su one ostale. Druge su bile prinuđene da slušaju svoju decu kako mole očeve da ne odu“, dodala je ona, opisujući ono što je čula od preživelih.

Ibrahimefendićeva je članica nevladine organizacije Viva Žene od 1993. i kaže da se od tada bavi pružanjem psihološke podrške ženama i ostalim žrvama iz istočne Bosne, koje su još uvek traumatizovane ratom. Izjavila je da su među njenim pacijentima i deca koja su u vreme srebreničkog genocida bila izuzetno mala, ali koja su još uvek istraumirana i depresivna.

„Razlog zbog kojeg još uvek pate jeste taj što njihove majke još uvek žale za izgubljenim muževima“, rekla je ona.

„Posledica toga je da ova deca žele da napuste svoje porodice i svoju zemlju, i započnu nov život, negde daleko od Bosne.“

Dodatni problem za veliki broj onih koji su preživeli srebrenički masakr jeste to što nisu bili u prilici da se oproste od svojih rođaka. Za mnoge od njih je, po rečima svedokinje, „najvažnija stvar u životu da pronađu ostatke svojih najmilijih kako bi im obezbedili pristojnu sahranu“.

Ibrahimefendićeva je citirala jednu ženu koja je kazala kako bi želela da pronađe makar jednu kost sinovljevog tela kako bi joj se duša smirila.

Druga svedokinja koja je ove sedmice dala iskaz na suđenju Trbiću bila je Saliha Đuderija – pravnica iz bosanskog Ministarstva za ljudska prava i raseljene osobe. Đuderija je ukazala na nestabilnu političku situaciju u poratnoj Bosni kao faktor koji doprinosi patnji žrtava.

„Problemi sa kojima se porodice nestalih osoba iz Srebrenice suočavaju su ogromni, a često su posledica odsustva poverenja u kompetentnost bosanskih vlasti koje bi trebalo da im pomognu“, rekla je ona.

S obzirom da su nestali muški rođaci bili i hranitelji porodica, „u njihovom su odsustvu porodice veoma često dezorijentisane, izgubljene i zbunjene“, kaže pravnica.

Dodala je i da se mnogi preživeli roditelji opiru tome da svoju decu proglase mrtvom, pošto strahuju da će, ukoliko to učine, možda nekako umanjiti šanse da ikada pronađu njihove ostatke.

Đuderija je ukazala i na to da proces pronalaženja nestalih osoba ni izbliza nije okončan, te da oko 4,000 ljudi iz Srebrenice još uvek nije nađeno.

Nastavak suđenja zakazan je za 12. januar, posle zimske pauze.

Velma Sarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Bosnia and Herzegovina

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sud-upoznat-sa-trajnim-traumama-srebreni%C4%8Dkih-%C5%BErtava>